



# Legendy polskie

Materiały ćwiczeniowe dla uczniów niepełnosprawnych mających trudności w uczeniu się i/lub komunikowaniu się, w tym niesłyszących, słabosłyszących, z niepełnosprawnością intelektualną, autyzmem i afazją uczęszczających do szkół podstawowych – służące utrwalaniu wiedzy i umiejętności określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych



Minister  
Edukacji i Nauki



pracownia  
lingwistyki  
migowej

Zadanie zlecone i finansowane przez Ministra Edukacji i Nauki  
Wykonawca: Uniwersytet Warszawski, Wydział Polonistyki, Pracownia Lingwistyki Migowej

---

# Legendy polskie

---



Minister  
Edukacji i Nauki

pracownia  
lingwistyki  
migowej

Lektury  
dostępne

---

Zadanie zlecone i finansowane przez Ministra Edukacji i Nauki

## Legendy polskie

Materiały ćwiczeniowe dla uczniów niepełnosprawnych mających trudności w uczeniu się i/lub komunikowaniu się, w tym niestyszających, słabosłyszących, z niepełnosprawnością intelektualną, autyzmem i afazją uczęszczających do szkół podstawowych – służące utrwalaniu wiedzy i umiejętności określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych

Opracowano na podstawie  
Legenda o Lechu, Czechu i Rusie  
Legenda o Piaście i złym księciu Popielu  
Legenda o Kraku i smoku wawelskim

Wykonawca materiałów ćwiczeniowych  
Uniwersytet Warszawski  
Wydział Polonistyki  
Pracownia Lingwistyki Migowej  
ul. Krakowski Przedmieście 26/28  
00-927 Warszawa

Autorzy  
Agnieszka Bajewska-Kołodziejak (karty pracy, scenariusze komiksowe)  
Katarzyna Cichocka-Segiet (karty pracy PCS, tablice komunikacyjne PCS)  
Sylvia Łozińska, Piotr Mostowski (teksty łatwe do czytania – ETR)  
Małgorzata Skuza (karty pracy, scenariusze komiksowe)  
Krystyna Ziątek (karty pracy PCS, tablice komunikacyjne PCS)

Redakcja merytoryczna  
Paweł Rutkowski  
Piotr Mostowski

Kierownik zespołu  
Paweł Rutkowski

Redakcja językowa  
i konsultacje merytoryczne  
Emilia Danowska-Florczyk

Eksperci wskazani  
przez Ministra Edukacji i Nauki  
Justyna Kowal  
Agnieszka Pilch

Projekt graficzny i logotypu,  
skład i łamanie  
Łukasz Kamieniak

Ilustracje  
Zuzanna Szyszak

Rok opracowania  
2021

Aplikacja komputerowa  
Mariusz Ołownia

ISBN  
978-83-67331-41-8

# Spis treści

---

Wstęp.....	4
Tekst oryginalny.....	8
Tekst łatwy do czytania (ETR).....	17
Komiks.....	25
Karty pracy.....	30
Tablice komunikacyjne PCS.....	49
Karty pracy PCS.....	52

---

# Wstęp

---

Szanowni Państwo,

przekazujemy Państwu materiały ćwiczeniowe do lektur szkolnych opracowane z myślą o uczniach ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Dołożyliśmy wszelkich starań, aby ułatwić one pracę zarówno dzieciom, do których są kierowane, jak i nauczycielom. W pierwszej części niniejszego wstępu omówiliśmy wszystkie elementy, które składają się na pakiet materiałów ćwiczeniowych; w drugiej zwróciliśmy uwagę na to, o czym warto pamiętać w pracy z dziećmi z niepełnosprawnościami mającymi trudności w uczeniu się i/lub komunikowaniu się, w tym uczniami niesłyszącymi, słabosłyszącymi, z niepełnosprawnością intelektualną, autyzmem i afazją.

Barierę w pracy z tekstami lektur może stanowić w szczególności język utworów zawierający archaizmy i słownictwo rzadko obecne w codziennych sytuacjach komunikacyjnych. Problemem bywa też sam charakter utworów. Pełny odbiór literatury pięknej (zwłaszcza dzieł poetyckich) wymaga od czytelnika znajomości konwencji tekstu literackiego i odpowiednio rozwiniętych kompetencji poznawczych. Trudności w komunikowaniu się powodują, że wielu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi jest pozbawionych możliwości obcowania z kanonem literatury polskiej, a tym samym z dużym fragmentem kultury narodowej.

Teksty literackie wybrane z listy lektur podstawy programowej zostały wzbogacone materiałami ćwiczeniowymi i opracowane tak, aby udostępnić ich treść uczniom ze specjalnymi potrzebami komunikacyjnymi. Do każdego utworu powstał pakiet materiałów ćwiczeniowych, który składa się z:

- aplikacji multimedialnej z tłumaczeniem na polski język migowy (PJM),
- tekstu łatwego do czytania (ETR),
- opracowania graficznego w formie komiksu,
- kart pracy,
- tablic komunikacyjnych Picture Communication Symbols (PCS),
- kart pracy PCS.

Tak zróżnicowany zestaw materiałów pozwala na wybór tych, które najlepiej odpowiadają potrzebom ucznia, a tym samym umożliwiają zindywidualizowanie procesu nauczania.

Wszystkie materiały zostały przygotowane z uwzględnieniem ministerialnych *Wytycznych do uniwersalnego projektowania graficznego podręczników* oraz *Wytycznych edytorskich i językowych do opracowania podręczników*.

---

## **Aplikacja multimedialna z tłumaczeniem na polski język migowy (PJM)**

W aplikacji znajduje się cały pakiet materiałów ćwiczeniowych. Oprócz podstawowej funkcji wyświetlania poszczególnych stron aplikacja daje możliwość ich powiększania/pomniejszania – tak, aby skupić uwagę ucznia na wybranym elemencie.

Najważniejszą częścią aplikacji jest jednak tłumaczenie tekstu lektury na polski język migowy. Do poszczególnych fragmentów tekstu można wyświetlić film w PJM. Okno odtwarzacza można zmniejszyć i dowolnie umiejscowić na ekranie. Dzięki temu możliwe jest jednoczesne śledzenie tekstu i tłumaczenia. Wszystkie filmy są dodatkowo dostępne z poziomu eksploratora plików.

Aplikacja działa na systemach z rodziny Windows, Linux i macOS.

## **Tekst łatwy do czytania (ETR)**

Tekst łatwy do czytania (ETR) został opracowany zgodnie z wytycznymi *IFLA Guidelines for easy-to-read materials* oraz publikacją *Informacja dla wszystkich. Europejskie standardy przygotowania tekstu łatwego do czytania i zrozumienia*. Jego zadaniem jest przybliżenie treści lektury odbiorcom, którzy z różnych powodów nie są w stanie przeczytać ze zrozumieniem oryginalnego tekstu. Będą to przede wszystkim uczniowie z afazją oraz niepełnosprawnością intelektualną, choć tekst łatwy do czytania może być pomocny dla każdego dziecka, dla którego barierą jest język utworu oraz nadmiar treści. Zmiany wprowadzone w wersji ETR dotyczą dwóch warstw: językowej oraz treściowej.

Warstwa językowa została zmodyfikowana pod względem leksyki oraz składni – zastosowano wyrazy o wysokiej frekwencji, łatwe do zrozumienia, a informacje zapisano głównie w postaci zdań prostych ułożonych zgodnie z następującą zasadą: 1 linia tekstu = 1 zdanie. Z fabuły lektury usunięto wątki poboczne, a w dłuższych tekstach dodatkowo zastosowano śródtytuły.

## **Opracowanie graficzne w formie komiksu**

Graficzne opracowanie lektury w formie komiksu ma za zadanie przybliżyć uczniom treść utworu. Komiks ożywia i uatrakcyjnia tekst. Często literacka forma dzieła i wielowarstwowość znaczeniowa utrudniają uczniom odczytanie i zrozumienie treści. Do zaproponowanych ilustracji nauczyciel może odwoływać się podczas pracy z tekstem – wykorzystując zarówno całość komiksu, jak i jego wybrane elementy. Dla uczniów jest to pomoc w wizualnym odtworzeniu fabuły utworu, a także jej zapamiętaniu. Dla niektórych zaś krótkie teksty w kadrach są jedyną formą kontaktu z lekturą.

---

## Karty pracy

Karty pracy mają za zadanie utrwalić i podsumować informacje o treści lektury. Ponadto zachęcają ucznia do samodzielnego rozwiązywania zadań i sprawdzenia swojej wiedzy. Przygotowane propozycje mogą okazać się pomocne zarówno podczas omawiania treści lektur w czasie zajęć szkolnych, jak i w pracy samodzielnej ucznia.

## Tablice komunikacyjne PCS

Tablice komunikacyjne PCS są przeznaczone dla uczniów niemówiących, posługujących się alternatywną i/lub wspomagającą komunikacją. Uczniowie ci mają zwykle osobiste pomoce do komunikacji w formie tzw. książek do komunikacji (skoroszytów z piktogramami) lub pomocy elektronicznych na tabletach lub laptopach. Tablice do każdej lektury zawierają symbole związane z tekstem, głównie rzeczowniki, czasowniki i określenia. Tablice umożliwiają osobie niemówiącej opowiadanie treści lektury, odpowiadanie na pytania nauczyciela, uczestniczenie w rozmowie na temat lektury, ułatwiają również rozumienie treści utworu. W rozmowie na temat lektury może – i powinna – być wykorzystywana również osobista książka komunikacyjna ucznia, która zawiera m.in. zaimki, przyimki, przydatne liczby i litery.

## Karty pracy PCS

Karty pracy PCS zostały opracowane przede wszystkim dla uczniów niemówiących, użytkowników wspomagających i alternatywnych metod komunikacji. Karty pracy PCS mają na celu sprawdzenie tego, czy uczeń zrozumiał treść lektury oraz jak wiele wiadomości zapamiętał. Pozwalają także na rozwijanie i utrwalanie nowego słownictwa. Wszystkie polecenia oraz pytania zostały zapisane za pomocą słów oraz znaków systemu PCS. Uczeń może próbować odczytać treść poleceń sam lub z pomocą nauczyciela. Jeśli to nauczyciel będzie czytał treść, to zalecane jest, by kolejno wskazywał uczniowi odczytywane znaki. Karty pracy zawierają takie zadania, w których należy wskazać i zaznaczyć właściwą odpowiedź, wybrać ją spośród podanych i zaznaczyć lub wyciąć, oraz takie, które polegają na samodzielnym sformułowaniu odpowiedzi za pomocą tablic komunikacyjnych PCS opracowanych do każdej lektury i/lub z pomocą książki/narzędzia do komunikacji. W tego typu zadaniach nauczyciel może zapisać odpowiedź ucznia sam lub np. wydrukować tablicę komunikacyjną PCS w dwóch egzemplarzach i z drugiej wyciąć do przyklejenia znaki wybrane przez ucznia w odpowiedzi na zadane pytanie. W kartach pracy PCS oraz tablicach komunikacyjnych PCS użyte zostały te same znaki oddające poszczególne znaczenia danych wyrazów. Jednocześnie w kartach pracy zastosowano określone strategie językowe – strzałki stanowiące określenie czasu na górze, z lewej strony symbolu o znaczeniu czasownikowym, dla wyrażenia czasu przeszłego lub przyszłego,

---

poniejszy symbol ‘ty’, także z lewej górnej strony znaku oznaczającego czynność w poleceniach — zdaniach rozkaznikowych. Dla zwiększenia czytelności zadań poszczególne fragmenty można wycinać i w toku odpowiadania na pytania ponownie przyklejać potrzebne elementy.

Agnieszka Bajewska-Kołodziejak  
Katarzyna Cichocka-Segiet  
Emilia Danowska-Florczyk  
Piotr Mostowski  
Paweł Rutkowski  
Małgorzata Skuza  
Krystyna Ziątek



# Legendy polskie

---

## Spis treści

Legenda o Lechu, Czechu i Rusie .....	9
Legenda o Piaście i złym księciu Popielu .....	11
Legenda o Kraku i smoku wawelskim .....	13



Legendy polskie

# Legenda o Lechu, Czechu i Rusie

---

Działo się to wszystko dawno temu, przed wieloma wiekami. Polska wyglądała wtedy inaczej niż dzisiaj. Nie było autostrad, linii kolejowych, mostów ani betonowych osiedli. Ziemię porastały nieprzebyte puszcze i lasy zamieszkałe przez dzikie zwierzęta.

Trzej bracia — Lech, Czech i Rus — ruszyli w drogę na czele swoich plemion, by poszukać nowego miejsca, w którym mogliby się osiedlić. Szli wiele dni, przedzierając się przez gęstwinę i przechodząc w bród napotkane rzeki. Pewnego dnia spomiędzy drzew wyłoniła się przed nimi przepiękna, zalana słońcem dolina, ozdobiona niewysokimi pagórkami i malowniczymi jeziorami. Zachwyceni bracia zatrzymali się, żeby nacieszyć się tym widokiem. Kiedy stali zapatrzeni, usłyszeli nad głowami szum skrzydeł i ujrzeli orła majestatycznie krążącego w górze na tle zachodzącego słońca. Po chwili wylądował w gnieździe na pobliskim dębie. Lech uznał, że pojawienie się tego najszlachetniejszego z ptaków to dobra wróżba. Zaprzagnął zatrzymać się w tej dolinie na zawsze.

Wkrótce poszły w ruch topory i inne narzędzia. Zaczęto wycinać drzewa na budowę domów i przygotowywać pola pod uprawę. W pobliżu drzewa, na którym mieszkał orzeł, Lech założył swoją siedzibę. Nazywano ją — na pamiątkę orlego gniazda — Gniazdem albo Gniezdnem, a w późniejszych czasach Gniezdem. Została ona pierwszą stolicą Polski — państwa założonego przez potomków Lecha, zwanych Lechitami. Orzeł stał się znakiem rozpoznawczym tego kraju i jego ludu.

Dolina, choć rozległa, nie mogła pomieścić wszystkich plemion. Ze względu na ich dobro bracia musieli się pożegnać. Czech i Rus podążyli w dalszą drogę. Pierwszy z nich dotarł na południe, gdzie założył państwo Czechy. Drugi udał się na wschód. Tam powstała władana przez niego Ruś.

Legendy polskie

# Legenda o Piaście i złym księciu Popielu

---

Ta historia wydarzyła się wiele lat po tym, kiedy Lech założył swoją siedzibę.

W Gnieźnie rządził wtedy młody, skąpy i okrutny książę Popiel. Zgodnie z tradycją przygotował wystawną ucztę z okazji postrzyżyn swoich synów. W tamtych czasach była to bardzo ważna uroczystość. Podczas niej 7-letni chłopiec, objęty dotąd opieką matki, przechodził pod nadzór ojca, który obcinał synowi włosy, nadawał mu nowe imię i prosił bogów, by czuwali nad jego dzieckiem. W trakcie biesiady na dworze Popiela pojawili się dwaj zdrożeni przybysze. Chociaż zabawa trwała w najlepsze, a jedzenia ani picia nie brakowało, nie zostali wpuszczeni do środka. Książę kazał ich wypędzić.

W tym samym czasie w chacie Piasta, nieopodal grodu Popiela, również szykowano się do postrzyżyn. Piast był skromnym, ale bardzo szanowanym gospodarzem. Oboje z żoną Rzepichą zawsze chętnie służyli innym pomocą i dobrą radą, dlatego byli bardzo lubiani przez wszystkich sąsiadów. Odznaczyli się także wielką gościnnością.

Chociaż zdarzało się im cierpieć niedostatek, na ucztę z okazji uroczystości przygotowali zapasy wiktuałów.

Kiedy rozpoczęło się przyjęcie, w drzwiach domu pojawili się dwaj nieznajomi szukający schronienia. Byli to ci sami wędrowcy, którzy zostali wcześniej wygnani przez Popiela. Piast serdecznie zaprosił ich do siebie. Aby w szczególny sposób uhonorować przybyszów, poprosił ich o obcięcie włosów synowi. Zrobili to, nadając mu zgodnie z obyczajem imię. Dziecko zostało nazwane Siemowitem. Goście pobłogosławili chłopca i jego domostwo. Zapewnili, że ich przybycie i gościnność, z jaką się spotkali, zapewnią rodzinie Piasta dostatek, a jego potomstwu zaszczyty i sławę. Już tego samego dnia obietnica zaczęła się spełniać, bo w czasie uczy — mimo wielu gości — nie ubywało jadła i napitków.

Po wielu latach przyrzeczenie nieznajomych ziściło się w pełni. Siemowit stał się mądrym i szlachetnym młodzieńcem, a gdy dorósł, wybrano go na księcia. Dał on początek dynastii piastowskiej: rodowi Piastów (pochodzącemu od Piasta, ojca Siemowita), który przez wiele kolejnych stuleci rządził Polską.

Według legendy wybór Siemowita nastąpił po śmierci złego księcia Popiela, który zginął zjedzony przez myszy. Próbował się przed nimi ukryć w wieży stojącej na wyspie na jeziorze Gopło, jednak nie umknął swemu straszliwemu losowi. Była to bowiem kara za ohydny postępek: dopuścił się on mianowicie wielkiej i okrutnej zbrodni, trując swoich stryjów w obawie przed utratą władzy.

Legendy polskie

# Legenda o Kraku i smoku wawelskim

---

Dawno, dawno temu Polaków nazywano Lechitami, a kraj, w którym żyli, Lechią. Lechici byli narodem niezwykle walecznym i skorym do rozwiązywania konfliktów z sąsiadami za pomocą oręża. Ich życie wypełniały zatem zacięte wojny, prowadzone na lądzie i na morzu. Podbili wiele nowych ziem; brali bogate łupy i nakładali daniny na podporządkowane sobie ludy. Co jednak zaskakujące, nie mieli króla i nie znali żadnego prawa, które obowiązywałoby wszystkich obywateli ich państwa. Prowadziło to do licznych sporów i kłótni, z których zwycięsko wychodził po prostu ten, kto był najsilniejszy i... najbogatszy.

Pewnego dnia z dalekiego kraju przybył pewien mąż, któremu było na imię Krak. Zwołał Lechitów na wiec i przemówił do nich w te słowa:

— Państwo bez króla jest jak człowiek bez głowy, lampa bez światła, albo świat bez słońca. Wybierzcie mnie na króla, a obiecuję, że tego nie pożałujecie!

Krak był mądrym człowiekiem i potrafił przemawiać. Prędko przekonał Lechitów do swojej propozycji. Wojowie unieśli w górę broń i gromko pozdrowili go jako swojego króla.

Krak bez zwłoki zabrał się do pracy — ogłosił liczne ustawy i ustanowił prawa. Dzięki temu w kraju Lechitów wreszcie zapanowała sprawiedliwość. Wszystko się zmieniło. Ten, który dotąd mógł najmniej, zaczął cieszyć się opieką królewskiego prawa i silniejsi nie mogli go już bezkarnie dręczyć.

Krak panował przez wiele lat. Dzięki niemu kraj po prostu rozkwitł w dobrobycie i prawości obyczajów.

Gdy król był już stary i sędziwy, na królestwo Lechitów spadło wielkie nieszczęście. Niedaleko siedziby Kraka, u podnóża samotnej skały zwanej Wawelem, w grocie, zagnieździł się srogi i straszliwy potwór. Nazywano go całożercą albo smokiem. Żądał regularnych danin z bydła, które ze smakiem zjadał. Groził mieszkańcom grodu Kraka przerażającą obietnicą: jeśli przestaną dostarczać mu wymagany podatek, będzie bezlitośnie pożerał ludzi. Krak wezwał swoich dwóch synów i rzekł:

— Dłużej już tego znosić nie mogę. Obowiązkiem króla jest troszczyć się o kraj i lud. Stary jestem, niedługo umrę. Nie mam już tyle siły, co dawniej. Wy będziecie panować po mnie — ale wpierw musicie udowodnić, żeście tego warci. Idźcie i zabijcie potwora. Uważajcie na siebie!

— Ty rozkazujesz, a my słuchamy, ojcze! — odparli synowie i ruszyli ku Wawelowi.

Bracia wypowiedzieli potworowi wojnę i wielokrotnie stawili mu czoła w otwartej walce. Na nic jednak zdały się miecze i włócznie. Musieli odstąpić...

— Nie damy rady — rzekł jeden z braci — skóra tego przekłętego gada jest zbyt gruba i za twarda. Nie przebijemy jej naszą bronią!

— Słusznie prawisz — odparł drugi — musimy uciec się do podstępów.

Wzięli zatem skóry bydlęce i wypełnili je tłącą się siarką. Następnie podłożyli je w miejscu, gdzie składano całozercy ofiary. Z ukrycia obserwowali, jak potwór wyłazi ze swojego gniazda i łapczywie pożera „posiłek”. Nagle z jego gardła buchnęły żywe płomienie: smok zaczął dusić się oparami siarki, aż wreszcie rozpękł się na cztery strony świata.

— Zwycięstwo! — krzyknęli uradowani bracia. Nagle jeden pomyślał:

— Ojciec niedługo umrze, a nas jest przecież dwóch. Królem może być tylko jeden, czyli ja! Dlaczego miałbym dzielić się władzą, sławą i zaszczytami? Ja bardziej na to zasługuję!

I stało się tak, że jeden z braci zamordował drugiego.

Zbrodniarz powrócił do ojca i udawał, że szczerze roni łzy nad ciałem brata. Ścisnęło się z żalu serce starego króla, ale wypełniła je też radość. Kraj był wreszcie wolny od bestii i miał godnego następcę tronu.



Wkrótce Krak umarł, a jego syn został nowym królem. Niedługo jednak cieszył się władzą. Wkrótce jego straszliwa zbrodnia wyszła na jaw. Jako bratobójcę i kłamcę wypędzono go precz z królestwa, aby na pustkowiu wśród dzikich zwierząt dumał nad zmiennym losem...

Na skale Wawel wzniesiono wspaniałe miasto. Na cześć starego króla nazwano je Krakowem, aby pamięć o dobrym i sprawiedliwym władcy żyła wiecznie. Na tronie Lechitów zasiadła piękna Wanda — córka Kraka, ostatnia z jego rodu. O jej tragicznych losach opowiada wszakże inna legenda...

# Legenda o Lechu, Czechu i Rusie

Dawno temu Polska wyglądała inaczej.  
Wszędzie rosły wielkie lasy.  
W lasach mieszkały dzikie zwierzęta.

Było trzech braci.  
Mieli na imię Lech, Czech i Rus.  
Bracia chcieli znaleźć miejsce do zamieszkania.  
Długo szli przez lasy i rzeki.  
Znaleźli piękne miejsce  
i zatrzymali się tam.

Zobaczyli wielkie drzewo.  
Na górze drzewa było gniazdo.  
W gnieździe wylądował orzeł.  
Lech pomyślał,  
że to dobre miejsce.  
Postanowił tam zostać.  
Wybudował miasto  
i nazwał je Gniazdo.  
Potem miasto zmieniło nazwę na Gniezno.  
Gniezno było pierwszą stolicą Polski.  
Symbolem Polski został orzeł.

Czech i Rus nie zostali w tym miejscu,  
poszli dalej.  
Czech poszedł na południe.  
Założył tam państwo Czechy.  
Rus poszedł na wschód.  
Założył tam państwo Ruś.

# Legenda o Piaście i złym księciu Popielu

W mieście Gnieźnie rządził zły książę.

Miał na imię Popiel.

Popiel miał synów.

Synowie byli mali

i opiekowała się nimi matka.

Synowie skończyli 7 lat.

To było ważne wydarzenie.

Od tej pory ojciec miał opiekować się synami.

Ojciec obcinał synom włosy

i nadawał im nowe imiona.

Popiel przygotował wielkie przyjęcie.

Na przyjęcie przyszło 2 nieznanym gości.

Ale Popiel nie chciał przyjąć gości.

Kazał ich wypędzić.

Blisko Popiela mieszkał inny gospodarz.  
Miał na imię Piast.  
Żona Piasta miała na imię Rzepicha.  
Piast i Rzepicha byli dobrymi ludźmi.  
Pomagali swoim sąsiadom.  
Wszyscy bardzo ich lubili.  
Piast i Rzepicha mieli syna.  
Syn miał 7 lat, tak jak synowie Popiela.  
Piast i Rzepicha też przygotowali przyjęcie.  
Do ich domu przyszło 2 nieznanym gości.  
To byli goście,  
których wypędził Popiel.  
Piast zaprosił ich do domu.  
Poprosił gości,  
żeby obcięli włosy jego synowi.  
Goście obcięli włosy chłopcu  
i nazwali go Siemowitem.  
Goście życzyli Piastowi i jego rodzinie wszystkiego dobrego.

Minęło wiele lat.  
Popiel nadal był złym człowiekiem.  
Zabił swoich kuzynów.  
Bał się,  
że odbiorą mu władzę.  
Popiela spotkała za to kara.  
Myszy chciały go zjeść.  
Popiel uciekał przed myszami na wysoką wieżę  
na wyspie na jeziorze Gopło.  
Ale myszy dostały się na wieżę  
i zjadły Popiela.  
To była kara za to,  
że Popiel robił dużo złych rzeczy.

Siemowit urósł  
i stał się dorosły.  
Był mądry  
i wszyscy bardzo go cenili.  
Został wybrany na księcia.  
Synowie Siemowita bardzo długo rządzą Polską.

# Legenda o Kraku i smoku wawelskim

Dawno temu Polska nazywała się Lechia.  
Ludzie mieszkający w Polsce nazywali się Lechici.  
Lechici nie mieli króla.  
Nikt nimi nie rządził.  
Pewnego dnia do Lechii przyjechał mężczyzna Krak.  
Krak powiedział Lechitom,  
że w państwie jest potrzebny król.  
Powiedział,  
że on będzie dobrym królem.  
Lechici wybrali Kraka na króla.  
Krak był bardzo dobrym królem.  
Ogłaszał mądre prawa.

Kiedy Krak był bardzo stary,  
blisko jego zamku zamieszkał straszny smok.  
Wszyscy bardzo bali się smoka.  
Ludzie musieli przynosić smokowi krowy do jedzenia.  
Smok groził,  
że będzie też jadł ludzi.

Król Krak zawołał 2 swoich synów.  
Powiedział synom,  
że muszą zabić smoka.  
Synowie poszli do kryjówki smoka.  
Walczyli ze smokiem,  
ale go nie pokonali.

Synowie wpadli na pomysł.  
Wzięli skórę owcy i nasypali do środka siarki.  
Siarka jest bardzo trująca  
i szybko się pali.  
Synowie położyli skórę z siarką w kryjówce smoka.  
Smok myślał,  
że to zwykłe mięso.  
Smok zjadł skórę z siarką.  
Siarka zapaliła się w brzuchu smoka.  
Smok zdechł.



Synowie Kraka bardzo się ucieszyli.  
Jeden syn chciał teraz być królem.  
Zabił więc swojego brata.  
Nikommu o tym nie powiedział.  
Wrócił do swojego ojca Kraka  
i powiedział,  
że to smok zabił brata.  
Udawał, że jest bardzo smutny i płacze.

Później król Krak umarł.  
Zły syn został królem.  
Niedługo potem wszyscy dowiedzieli się,  
że zabił swojego brata.  
Nie chcieli mieć takiego złego króla.  
Wypędzili go ze swojego państwa.  
Miasto króla Kraka ludzie nazwali Krakowem.  
Na tronie zasiadła Wanda – córka Kraka.

Przed wiekami...



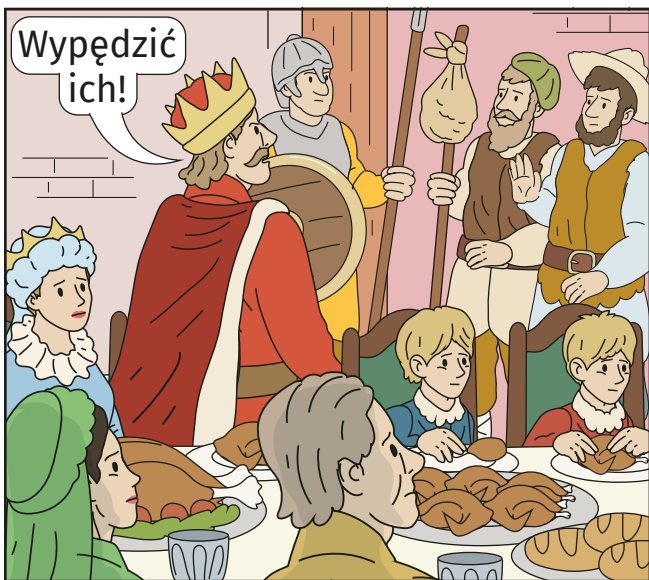
Gniezno – gród księcia Popiela.



Postrzyżyny moich synów to ważna uroczystość.



Wypędzić ich!



Chata Piasta i jego żony Rzepichy.



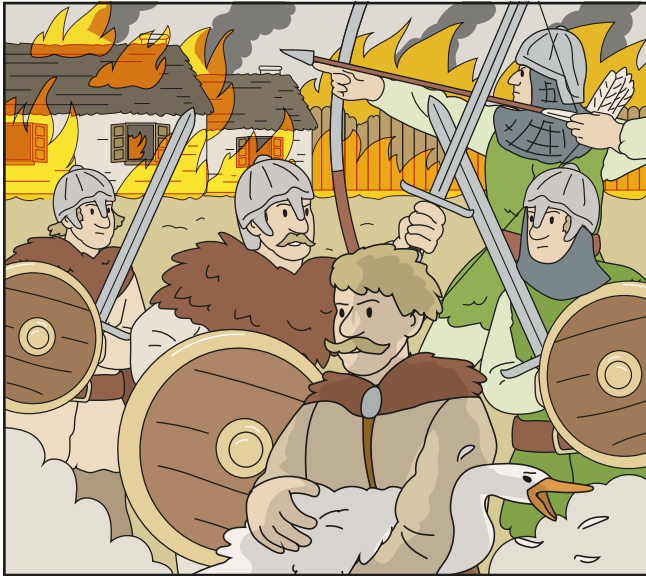
Zapraszam do mojego skromnego stołu.



Obetnijcie mojemu synowi włosy. To dla mnie zaszczyt.







## Legenda o Krak i smoku wawelskim Komiks

28

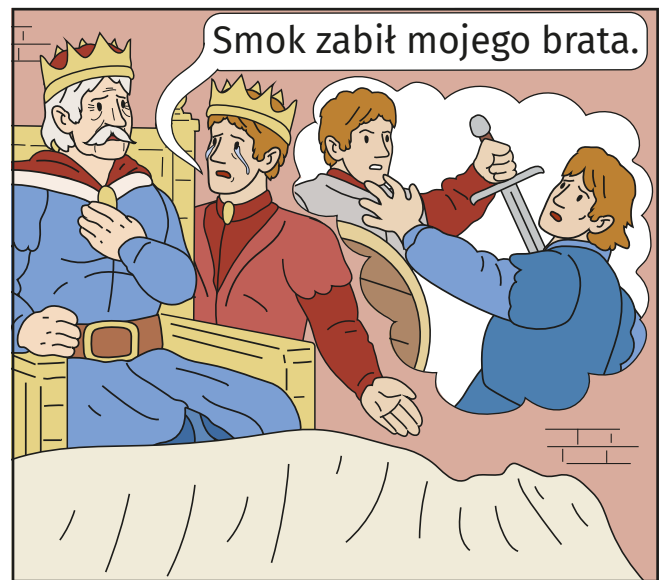
Materiał ćwiczeniowy dla uczniów niepełnosprawnych mających trudności w uczeniu się i/lub komunikowaniu się, w tym niesłyszących, słabosłyszących, z niepełnosprawnością intelektualną, autyzmem i afazją  
Wykonawca: Uniwersytet Warszawski, Wydział Polonistyki, Pracownia Lingwistyki Migowej  
Zadanie zlecone i finansowane przez Ministra Edukacji i Nauki



Minister  
Edukacji i Nauki

pracownia  
lingwistyki  
migowej

Lektury  
dostępne



1. Uzupełnij tekst. Możesz użyć wyrazów z ramek.

Pierwszą stolicą Polski było .....

Nazwa miasta pochodzi od słowa ..... i przypomina

o .....

Pierwszych mieszkańców Gniezna nazywano ..... na pamiątkę

legendarnego władcy .....

Nasze państwo nazywa się .....

Stolicą jest .....

Ludzie mieszkający w Polsce to .....

orlim gnieździe

Gniezno

Warszawa

Polska

Polacy

gniazdo

Lechitami

Lecha

2. Zaznacz aktualne godło Polski. Uzupełnij opis.



Godłem Polski jest biały ..... w koronie na ..... tle.

3. Podkreśl nazwy miast, które były lub są stolicą Polski.

Wałbrzych

Warszawa

Katowice

Toruń

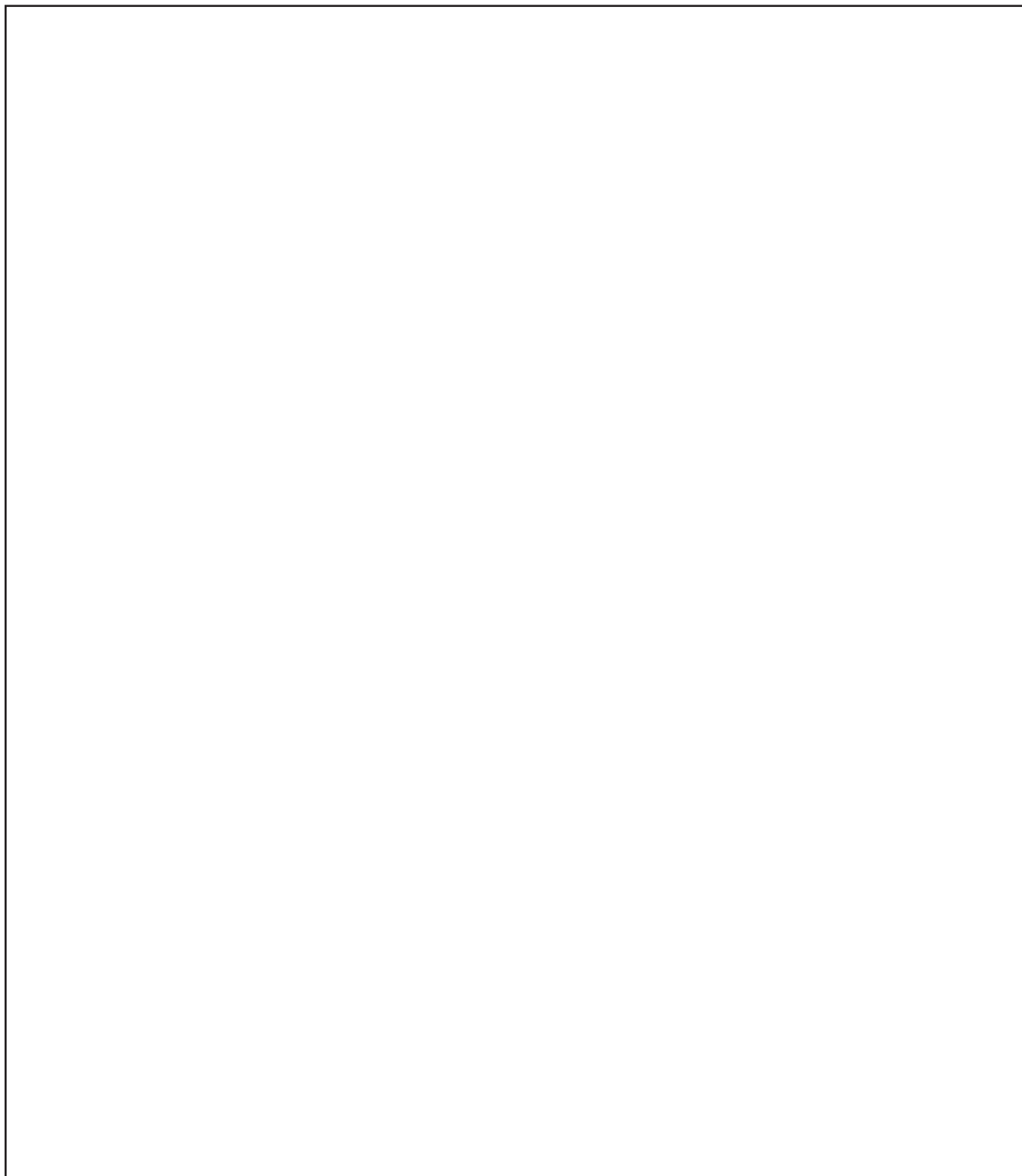
Kraków

Gniezno

Gdynia



4. Narysuj orła w gnieździe na starym dębie na tle zachodzącego słońca.  
Możesz narysować też Lecha i jego ludzi.  
Wymyśl tytuł i podpisz obrazek.



Tytuł: .....

1. Zaznacz poprawną odpowiedź.

1. Kiedy wydarzyła się ta historia?

- a) pięćset lat temu
- b) tysiąc lat temu
- c) bardzo dawno temu

2. Gdzie to było?

- a) gdzieś w Europie
- b) na końcu świata
- c) gdzieś w Ameryce

3. Kim są bohaterowie legendy?

- a) przyjaciółmi
- b) braćmi
- c) wrogami

4. Jak mają na imię?

- a) Leon, Czech, Ren
- b) Lech, Czesław, Roman
- c) Lech, Czech, Rus

5. Czego szukają?

- a) miejsca ze skarbem
- b) miejsca do zamieszkania
- c) miejsca na wakacje

6. Gdzie się zatrzymali?

- a) w lesie
- b) na brzegu lasu
- c) w jaskini

7. Co zobaczyli na polanie?

- a) orła na niebie
- b) piękne kamienie
- c) dużą rzekę

8. Co zrobił ptak?

- a) uciekł w las
- b) usiadł w gnieździe
- c) usiadł na polu

9. Kto osiedlił się na polanie?

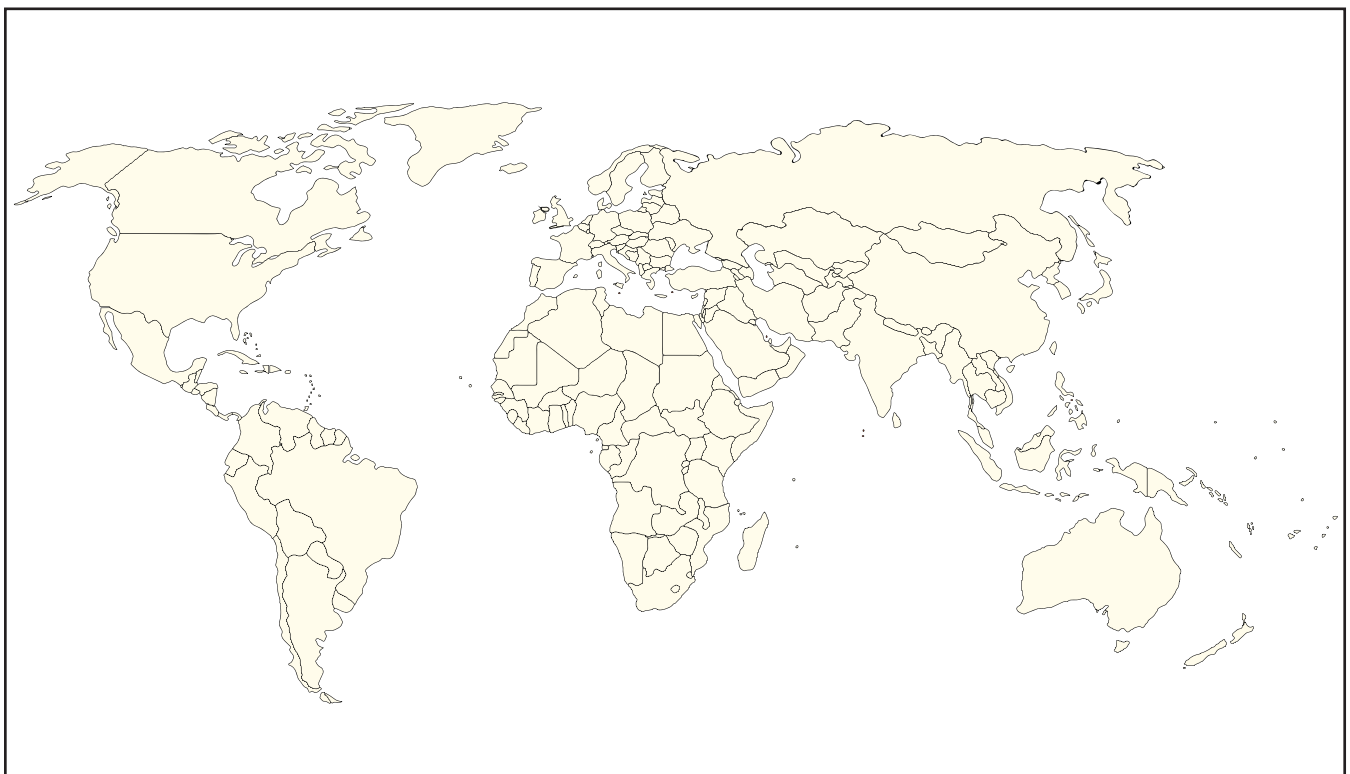
- a) Rus
- b) Czech
- c) Lech

10. Co zrobili pozostali bracia?

- a) pokłócili się
- b) odjechali
- c) zostali razem

2. Zapisz w zeszycie odpowiedzi na pytania.  
Tekst, który napisałeś, to legenda.  
Nadaj jej tytuł i narysuj do niej ilustrację.

3. Znajdź na mapie świata Europę. Wskaż Polskę.



#### 4. Znajdź na mapie sąsiadów Polski.

Nazwy państw wybierz z ramek i wpisz w odpowiednie miejsca.



1 Polska

4 .....

7 .....

2 .....

5 .....

8 .....

3 .....

6 .....

Czechy

Niemcy

Rosja

Litwa

Ukraina

Białoruś

Słowacja

## 5. Uzupełnij tabelkę.

Nazwa państwa	mieszkańcy	
	kobieta	mężczyzna
Polska	.....	.....
Niemcy	.....	.....
Czechy	.....	.....
Słowacja	.....	.....
Ukraina	.....	.....
Białoruś	.....	.....
Litwa	.....	.....
Rosja	.....	.....

1. Zaznacz poprawną odpowiedź.

Postrzyżyny to:

- a) strzyżenie wszystkich owiec, którego dokonuje najstarszy pasterz
- b) wyjście w wysokie góry i strzyżenie owiec
- c) pierwsze strzyżenie włosów chłopca i nadanie mu imienia

2. Wpisz brakujące informacje. Możesz korzystać z wyrazów w ramkach.

Czas akcji: .....

Miejsce akcji: .....

Bohaterowie: .....

.....

.....

Rzepicha

Siemowit

Piast

Popiel

mały Siemowit

bracia-księżęta

Gniezno

po założeniu Gniezna

dorosły król Siemowit

księżęcy synowie

chałupa Piasta

jezioro Gopło

wiele lat po Lechu

3. Podziel bohaterów na pozytywnych i negatywnych. Wpisz do tabelki brakujące informacje.

Bohater <b>negatywny</b> to: .....	
Jaki był?	.....
Co zrobił?	.....
Co się z nim stało?	.....

Bohater <b>pozytywny</b> to: .....	
Jaki był?	.....
Co zrobił?	.....
Co się z nim stało?	.....

Bohater, o którym mało wiemy, to: .....	
Jaki był?	.....
Co zrobił?	.....
Co się z nim stało?	.....

## 1. Odpowiedz na pytania.

Kto rządził w Gnieźnie?

.....

Jakim był władcą?

.....

Jakie wydarzenie przygotowywał książę?

.....

Ile lat mieli synowie? Kto się nimi opiekował?

.....

Kto po uroczystości zajął się wychowaniem synów?

.....

Kto przybył do Gniezna i jak został przyjęty?

.....

Kto mieszkał w ubogiej chacie?

.....

Jaką uroczystość przygotowywał?

.....

Kto przybył do chaty i jak został przyjęty?

.....




Czy przepowiednia przybyszów się spełniła?

Co stało się z Popielem?

Jakim władcą był Siemowit?



2. Przeczytaj odpowiedzi. Wykonaj ilustrację do wybranego przez siebie zdania.



Tytuł: .....

Dlaczego wybrałaś/wybrałeś to zdanie?

.....

.....

1. Wpisz brakujące informacje. Możesz korzystać z wyrazów w ramkach.  
Uważaj, kilka wyrazów jest niepotrzebnych.

Tytuł lektury: .....

Autor: .....

Czas akcji: .....

Miejsce akcji: .....

Bohaterowie: .....

.....  
.....

Piast	grota	Wanda	smok
Kraków	Krak	nieznany	Wawel
wojowie	nieokreślony	Jan Matejko	
synowie Kraka	Szewczyk	dawno temu	

## 2. Uzupełnij zdania wyrazami z ramek.

Legenda to ..... o życiu bohaterów .....

(np. królów, świętych, wodzów) lub ..... (np. smoków).

Wydarzenia dzieją się w określonym .....

Autor jest .....

W legendzie występuje walka .....

nieznany	prawdziwych	opowieść
fantastycznych	czasie i miejscu	dobra ze złem

## 3. Dopasuj określenia z ramek do postaci.

król Krak	..... ..... ..... .....
smok	..... .....
Wanda	.....

młody król	<hr style="border-top: 1px dashed #000;"/> <hr style="border-top: 1px dashed #000;"/> <hr style="border-top: 1px dashed #000;"/> <hr style="border-top: 1px dashed #000;"/>
------------	---

mieszkał w pałacu

była córką Kraka

kłamał

mieszkał w grocie

wszyscy się go bali

zabił brata

mieszkał na Wawelu

wszyscy go szanowali

był dobry

był sprawiedliwy

był nieuczciwy

był sprytny

1. Zaznacz poprawną odpowiedź.

1. O jakich czasach opowiada legenda?

- a) obecnych
- b) bardzo dawnych
- c) przyszłych

2. Jak nazywali się dawni mieszkańcy Polski?

- a) Lekarze
- b) Lechici
- c) Polacy

3. Kto rządził państwem?

- a) król Krak
- b) król Kamil
- c) król Kacper

4. Jaki był król?

- a) zły i chciwy
- b) dobry i sprawiedliwy
- c) zły i wojowniczy

5. Kto zamieszkał w grocie pod Wawelem?

- a) bazyli szek
- b) wojowie
- c) smok

6. Co robił potwór?

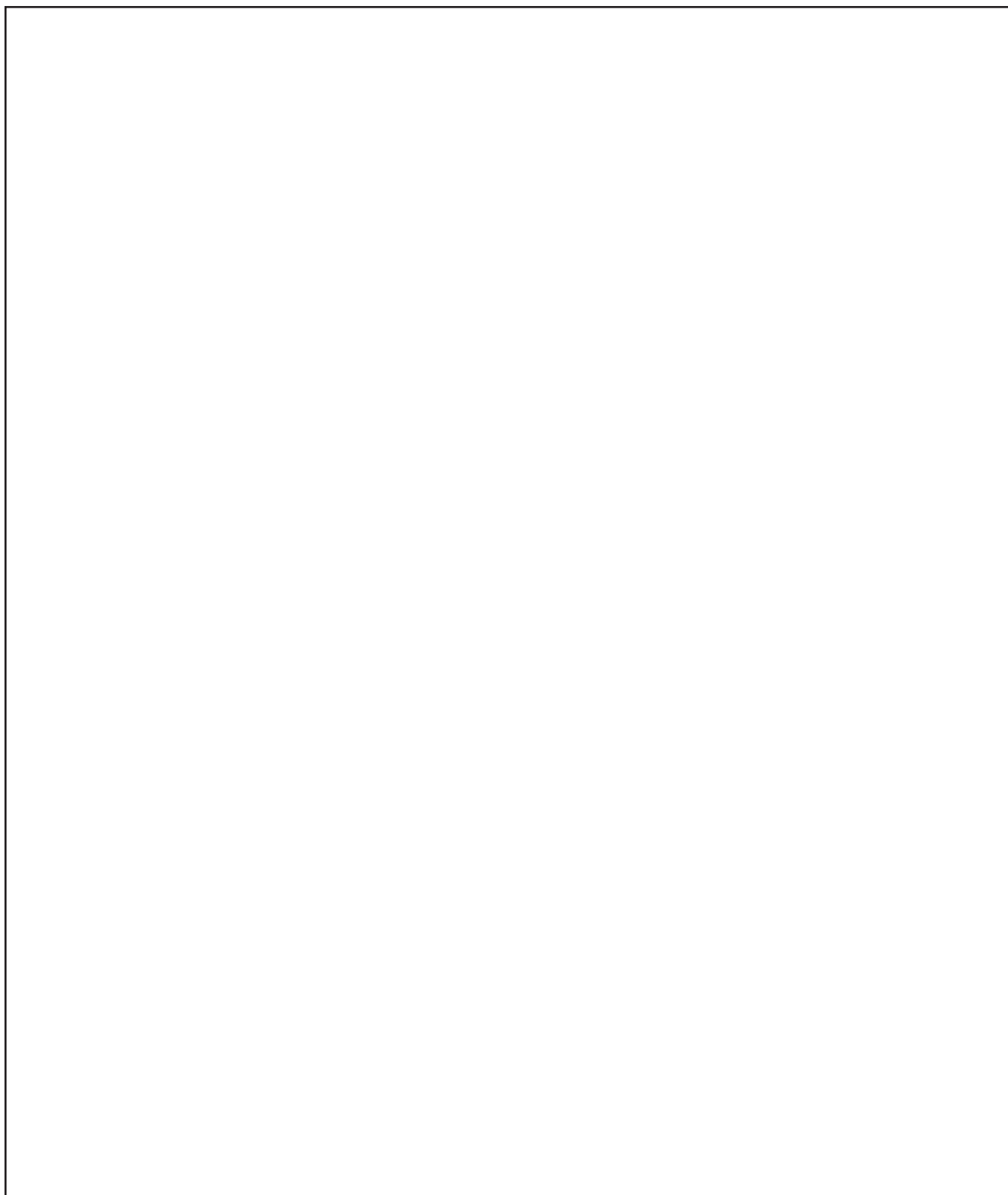
- a) zjadał księżniczki
- b) zjadał książki
- c) zjadał bydło

7. Co król obiecał zwycięskiemu synowi?

- a) rękę księżniczki
- b) panowanie w królestwie
- c) skarb wawelski

8. Jak książęta pokonali potwora?  
a) nakarmili go siarką  
b) zabili potwora mieczem  
c) spalili mu jamę
9. Co stało się z jednym z braci?  
a) uciekł  
b) zabił go smok  
c) zabił go brat
10. Co stało się z młodym królem?  
a) uciekł  
b) wypędzono go  
c) ożenił się
11. Kto potem rządził państwem Lechitów?  
a) Wanda, córka Kraka  
b) Weronika, córka Kraka  
c) Wanda, żona Kraka
12. Jak nazwano miasto na skale Wawel?  
a) Krak  
b) Kraków  
c) Katowice

2. Zapisz w zeszycie odpowiedzi na pytania.  
Narysuj ilustrację do legendy. Nadaj tytuł ilustracji.



Tytuł: .....



3. Znajdź na mapie miasta.

Nazwy miast wybierz z ramek i wpisz w odpowiednie miejsca.

Zaznacz miasto, którym rządził Krak.



- 1 .....
- 2 .....
- 3 Poznań
- 4 .....
- 5 .....
- 6 Zakopane

mapa Polski

Kraków

Warszawa

Gdańsk

Gniezno

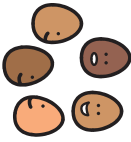
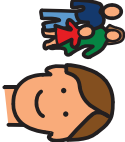
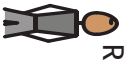
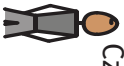
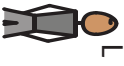
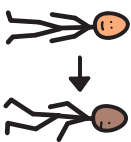





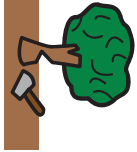




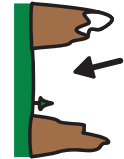



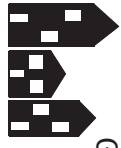

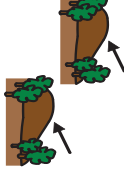

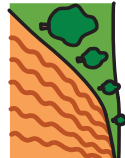

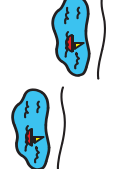


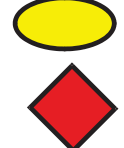
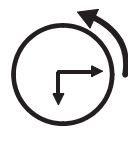
4. Dokończ zdania.


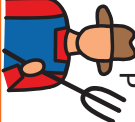
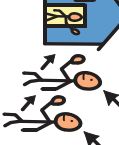



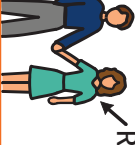




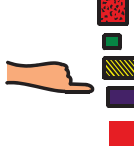









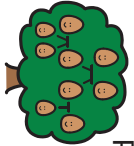
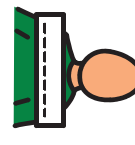
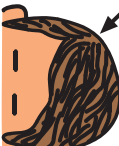




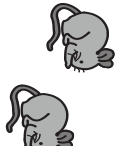
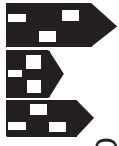
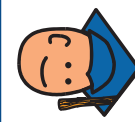



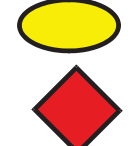

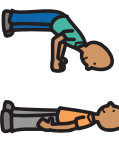


Które z miast na mapie było lub jest stolicą Polski?

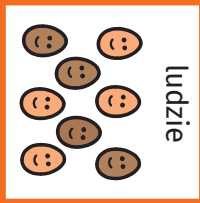
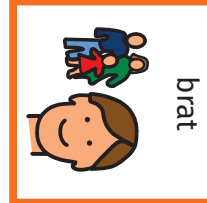
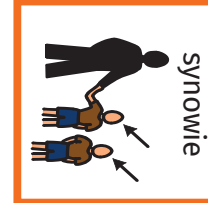

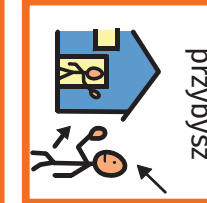
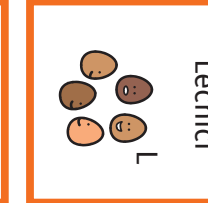




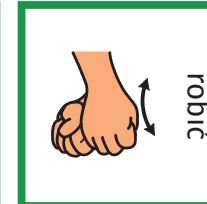
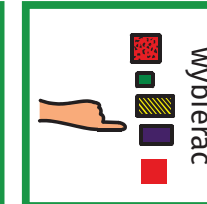
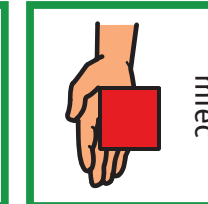
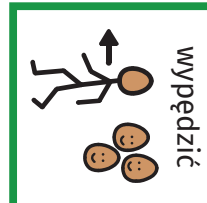



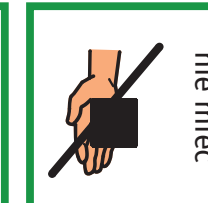
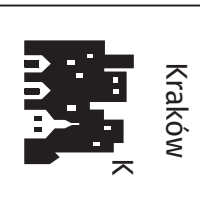
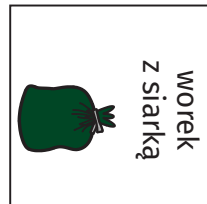


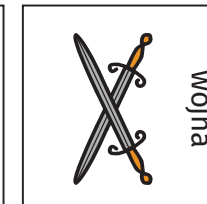

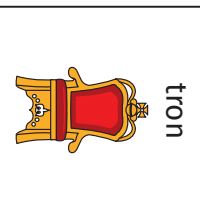
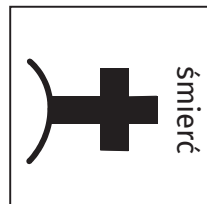
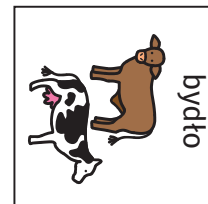
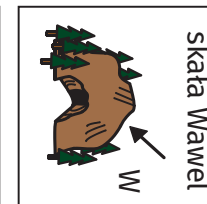
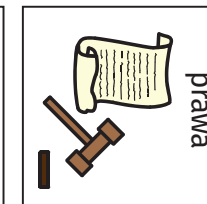
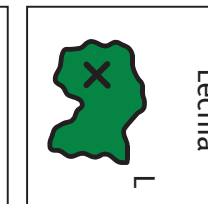


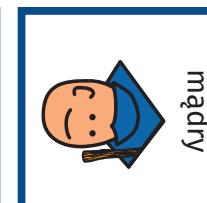

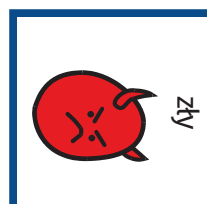

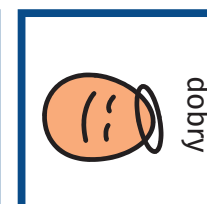
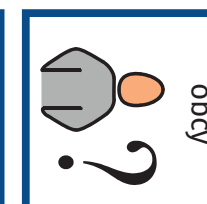
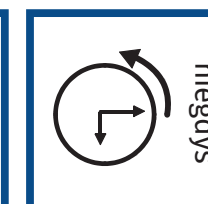
– Pierwszą stolicą było .....

– Drugą stolicą był .....

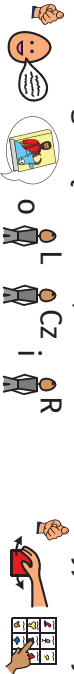
– Teraz stolicą jest .....

	 plemię	 brat	 Rus R	 Czech Cz	 Lech L
	 odejść	 budować	 zatrzymać się	 osiedlić się	 iść
		 robić	 ściąć drzewo	 podoobać się	 szukać
					 legenda
			 orzeł	 dolina	 miejsce
 południe	 wschód	 Gnieszno G	 gniazdo	 wzgórza	 zwierzęta
Czechy	Ruś	 pole	 dąb	 jeziora	 las
 przeszłość				 inne	 dawno

	 syn	 Piast	 przybysze	 matka	 Popiel
	 księżę	 Rzepicha	 stryj	 ojciec	 chłopic
 otruć	 wybierać	 pomagać	 ucztować	 przepędzić	 opiekować się
 jeść		 obciąć		 zaprosić	 być
 przeszłość	 ród Piastów	 imię	 włosy	 postrzyżyny	 legenda
 przyszłość		 Siemowit		 myszy	 Gniezno
do siedmiu lat do 7	dwa 2	 mądry	 zmęczony	 zły	 młody
od siedmiu lat od 7	 inny	 dobry	 szanowany	 okrutny	 skąpy

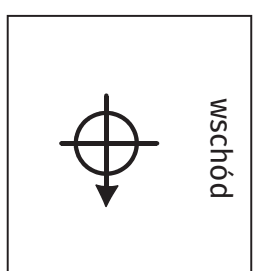
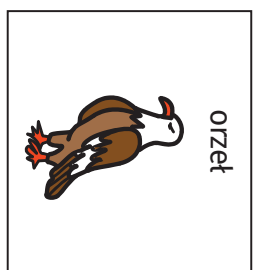
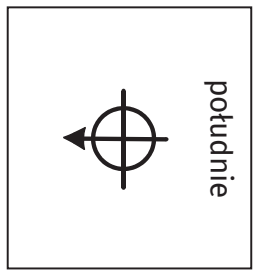
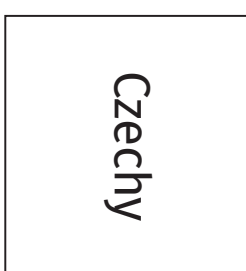
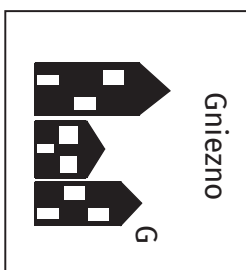
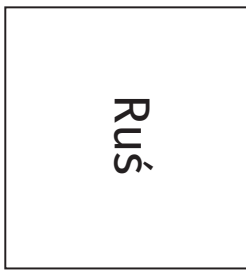
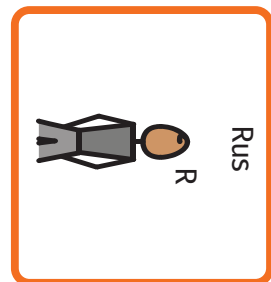
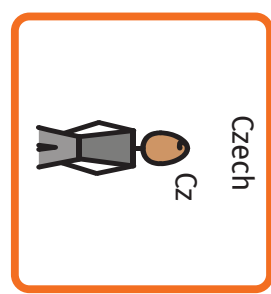
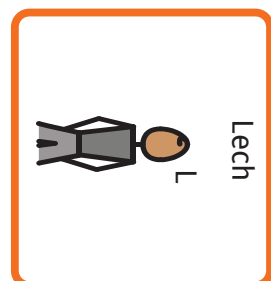
 ludzie	 brat	 synowie	 Krak K	 przybysz	 Lechici L
		 córka Wanda W			
 budować	 zamordować	 jeść	 robić	 wybierać	 mieć
	 wypędzić	 pękać	 grozić	 być	 nie mieć
 Kraków K	 worek z siarką	 smok	 grotta	 wojna	 legenda
 tron	 śmierć	 bydło	 skata Wawel W	 prawa	 Lechia L
	 przebiegły	 sprawiedliwy	 mądry		
 piękna	 zły	 stary	 dobry	 obcy	 nigdyś

Zadanie 1: Opowiedz legendę o Lechu, Czechu i Rusie. Użyj tablicy.



Miejsce na zapisanie wypowiedzi ucznia.

Zadanie 2: Połącz.



Zadanie 1: Opowiedz legendę o Piaście i złym księciu Popielu. Użyj tablicy.



Miejsce na zapisanie wypowiedzi ucznia.

Zadanie 2: Odpowiedz na pytania. Użyj tablicy.



Jaki był książę Popiel?



Miejsce na zapisanie odpowiedzi ucznia.

Jaki był Piast?



Miejsce na zapisanie odpowiedzi ucznia.



Jaki był książę Siemowit?



Miejsce na zapisanie odpowiedzi ucznia.

Zadanie 4: Co wiesz o postrzyżynach? Połącz.



Do siedmiu lat...



... synowi obcinano włosy i nadawano imię.



Od siedmiu lat...



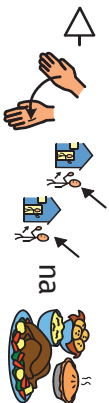
... synem opiekowała się matka.



W dniu siódmym urodzin...



... zapraszano gości na ucztę.



W dniu postrzyżyn...



... synem opiekował się ojciec.



Zadanie 1: Opowiedz legendę o Kraku i smoku wawelskim. Użyj tablicy.



Miejsce na zapisanie wypowiedzi ucznia.

Zadanie 2: Odpowiedz na pytania. Użyj tablicy.



Jaki był krak?



Miejsce na zapisanie odpowiedzi ucznia.

Kto został władcą Lechii po śmierci króla Krakaka?



Miejsce na zapisanie odpowiedzi ucznia.



Minister  
Edukacji i Nauki



pracownia  
lingwistyki  
migowej



Lektury  
dostępne

---